

ΙΖ'

Η ΖΩΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΔΩΝ

Εξαιτίας λοιπόν και σήμερα τή δημοσίευσή των ε' Απομνημονευμάτων των μεγάλων Γαλλίδων ήθηροποιού Σάρας Μπερναρ. Στο σημείο αυτό η καλλιτέχνης εξιστορεί τις εναντίον της επιθέσεις των πολιωαρίμων έχθρων της. Και εξιστολούμε:

ΑΠΟ Τ' ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΑΡΑΣ ΜΠΕΡΝΑΡ

ταξιδιού. Σύμφωνα με το συμβόλιό αυτό, θα έλαθα στην Αμερική τα ακόλουθα έργα: «Ερνάνη», «Φαίδρα», «Αδριανή Λεκουβόρα», «Φρουφρού», «Κενιά με τις Κισελίτσες», «Σένν», «Σοφίτζ» και «Παγκόσμια Γεωργία».

«Αν αυτό κατάλαβα ότι όλα τα μικρά μίση εναντίον μου είχαν άνορθοσει, τώρα που είχαν βρει την ενδοξία, τα φειδίσια κεφάλια τους για να με διαγράψουν. Ως τότε, τα έρπετα αυτά σερφόντουσαν μέσα στις άδρακες μου και τα λουλούδια μου... 'Αποράσισα λοιπόν να κάνω όλους τους έχθρους μου να φωνάζουν απ' τη γαρά τους και πετούντας τα λουλούδια μου στους τρέπερες άνωιους, υπέβαλα την παραίτησή μου στη 'Γαλλική Κομοδιά». Ίδου ή επιστολή, την οποία έστειλα σχετικά στον Περρέν στις 18 'Απριλίου 1889.

«Κύριε Διευθυντά, με αναγκάσατε να παίξω στην 'Τυχοδιώκτα» τη στιγμή που δεν ήμουν καθόλου έτοιμη ακόμα να το κάνω αυτό. 'Ετσι αυτό που προβλέπα συνέβη. 'Απέτυχα πανηγυρικά. Αυτή εινε ή πρώτη άποτυχία μου στη 'Γαλλική Κομοδιά», αυτή δε θα εινε κι ή τελευταία, γιατί με την έπιστολή αυτή, σας υπολόγω και την παραίτησή μου. 'Όταν θα τη λάβετε, θα έρσιόκομαι μακριά απ' το Παρίσι. Εύχαριστήθητε να την δεχθείτε, μαζί με την διαβεβαίωση των εξαιρέτων μου αίσθημάτων. ΣΑΡΑ ΜΠΕΡΝΑΡ».

Γιά να μη γίνω καμιά σύγχιση στην 'Επιτροπή της 'Γαλλικής Κομοδιάς, περί άποδοχής ή όχι της παραίτησής μου, έστειλα συγχρόνως αντίγραφο της έπιστολής μου αυτής στις εφημερίδες «Φινγκ» και «Γαλιάν», ή όποιες τη δημοσίευσαν τη στιγμή άκριβώς που τη λάβανε ο κ. Περρέν. 'Επειδή, άποφασισμένη να μείνω μέχρι τέλους άμετάληστη, έφυγα μαζί με την καμπίρα μου για τη Χάβρη, αφού προηγουμένως διάταξα το προσωπικό μου να μην πούν σε κανένα άτομό τους το μέρος όπου βρισκόμουν.

Στη Χάβρη, την πρώτη βραδιά κανέναν δεν μ' αναγνώρισαν, με την άλλη μέρα το πρωί, μου ήλο το ανιστόρο ίνδογυλιό μου, μερικοί απ' τους άλλους ένοίκους του ξενοδοχείου μου μ' αναγνώρισαν και τηλεγράφησαν σχετικά στο Παρίσι. 'Αμέσως με πολιόρκησε ένα πλήθος από ρεπόρτερ που ήθελαν επίτηδες για μένα.

Μά εγώ κατέφυγα προς το μέρος της άκτης της Χάβρης, όπου πέφασα όλη την ήμέρα μου ζαλωμένη στους βράχους, που όλη την νύχτα ή βελή που έπεφτε χωρίς σωματισμό. 'Ετσι το βράδι ξαναγύρισα στο Φρεσκάτι, όπου έβικνα παγωμένη όλόκληρη. Τη νύχτα μάλιστα μ' έπιασε πυρετός τόσο δυνατός, ώστε έστειλαν κι έφεραν απ' το Παρίσι το γυναικό μου, δάκτυρα Ζυλιέτο.

Συγχρόνως με το γυναικό, ήρθε κι ή οικογένειά μου κ. Γκεράο, την όποια είδοτισίσε ή ξεροειλαμένη καμαρέτα μου. 'Εμεινα δυο διαλόχρες ήμέρες στο κρεβάτι, κατά τις όποιες ό πυρετός δεν μ' άφηνε ούτε στιγμή. Κατά το διάστημα αυτό, στις εφημερίδες έχγαναν χειμάριους μελέαντες, αποδιόνοντας μου τις χειρότερες κατηγορίες. 'Εννοείται πως ή μελέανη τους ήταν από γολή.

Τρεις ήμέρες μετά την παραίτησή μου, είδα να παρουσιάζεται μπροστά μου ό μπρεσσάκιος Ζυζέτ, ό όποιος, για τρίτη φορά, μου πρότεινε να κλείσωμε ένα συμβόλιό για μία περιόδεια μου στην Αμερική. Αυτή τη φορά έδωσα προσηγή στις προτάσεις του κι ίδου τί μου έπρότεινε: πέντε χιλιάδες φράγκα για κάθε παράσταση και τί μου τόν εισπρόξενον έπαι του πλανόδιου, όταν αυτές θα πενούσαν τις δεκαπέντε χιλιάδες φράγκα. Αρνήθη όταν ή εισπρόξενε: θα έφταναν στις είκοσι χιλιάδες φράγκα, θα έβικνα έφτασίμω χιλιάδες. 'Επός αυτού, θα μου έδινε χίλια φράγκα τη βδομάδα για έξοδα ξενοδοχείου, θα μου έξισομάζεθε ένα ειδικό βαγόνι για τί ταξείδια μου, αποτελούμενο από την καμπίρα μου, ένα σαλόνι με πάνω και τέσσερα κρεβάτια για το προσωπικό μου και δυο μαγειρείους για να μου μαγειρεύουν κατά το ταξείδι.

Βρήκα τις προτάσεις του ίκανοποιητικότερες και τί δέχτηκα όλο, γιατί βόλκωνε να φύγω μα όω' άσχημα απ' το Παρίσι. 'Ο Ζυζέτ έστειλε άμέσως ένα σχετικό τηλεγράφημα στον κ. 'Αμπερ, τον μεγάλο μπρεσσάκιό της Αμερικής, ό όποιος έφτασε έπειτ' από δεκατρείς ήμέρες στο Παρίσι. 'Υπογράψαμε τα συμβόλια κι άμέσως μου μετρήσαν 100,000 φράγκα για τα έξοδα του

Πριν φύγω, παράγγειλα είκοσιπέντε τουαλέτες κομμικής έμφανώς στο Λαφρερό, όπου ντυόμουν τότε. 'Επίσης παράγγειλα στο Μπαρόν Ξη ζωστοίμια για την 'Αδριανή Λεκουβόρα και τέσσερα για τον 'Ερνάνη. Παράγγειλα ακόμα σ' ένα νεαρό φίλητή-Ζυζαράφ, όνομαζόμενω Λεπώλ, το ζωστοίμιο μου για τί «Φαίδρα». Τα τριανταέξη αυτά ζωστοίμια μου στοιχίσαν έξήντα πέντε χιλιάδες φράγκα. Μονάχα το ζωστοίμιο μου για τί «Φαίδρα» στοιχισε τέσσερες χιλιάδες φράγκα. Φανταστήτε, ό φτωχός Λεπώλ το είχε φάει μόνος του.

Αυτό το ζωστοίμιο ήταν άληθινό θαύμα. Μου παρεδόθη δυο μέρες πρό της άναχωρήσέ μου και πάντα θυμάμαι τη στιγμή της παραδόσέ μου με παραμυταλή συγκίνηση. Νευριασμένη, που δεν μου το είχε φέρει ακόμα, έγραφα με θυμό μία έπιστολή στον καλλιτέχνη, όταν ό τελευταίος έφτασε στο σπίτι μου. Στην άρχη τον δέχτηκα θυμωμένη, μά καθώς τον κόνιταξα κατά πρόσωπο, τον βρήκα τόσο άλιλαμένο, ώστε του είπα να καθήσει και τον ρώτησα τί έχει.

—'Ω! είμαι πολύ άφορητός! μου απάντησε ό φτωχός Λεπώλ με μία φωνή που με σπάρταξε. 'Ηθελα να έτοιμάσω το φρέμιά σας τί πέφασα δυο νύχτες άγρυπνος. Μά κατάρτα το πόσο όραιο εινε το ζωστοίμιο σας!

Και το άλωσα μπροστά μου με σεβασμό κι άγάπη!...

—Κιτάξτε! εινε τότε ή κυρία Γκεράο, ή οικογένειά μου, ή όποια ήταν μακριά. Νά μια μικρή βολιόλα!...

—Είν' αίμα! Έβικνα εγώ. —'Α! θα ταμπήθηκα στο χέρι με καμιά καρφίτσα και το λέρσο, άπάντησε Ζυζαράφ ό νεαρός καλλιτέχνης.

Μά συγχρόνως εγώ είδα στην άκρη των χειλιών του να λάμπει μία σταλαγματιά αίμα. 'Εκείνος τη σκούπισε Ζυζαράφ για να μην πέση έπάνω στο όραιο ζωστοίμιο, όπως ή προηγουμένη.

Τότε εγώ του μετρήσα τις τέσσερες χιλιάδες φράγκα, τις όποιες πήρε με χέρι που έφταναν. 'Επειτα φρόδισε μερικά άκατάληπτα λόγια κι έφυγε.

—Πάρτε αυτό το φρέμια!... Πάρτε το! φώναζε εγώ άμέσως στην οικογένειά μου και στην καμαρέτα μου.

Και άρχισα να κλάω με μία τόσο βαθιά λύπη, ώστε πέφασα όλη μου τη βραδιά με λυγμούς. Κανένα δεν καταλάβαινε την αίτια της θλίψέ μου. Μά εγώ κατανοώ τον έαυτό μου, γιατί είχα μελίσει άσχημα στον φτωχό αυτό νέο, 'Ο δυστυχισμένος ήταν φημιστός και φανότος καθωρά απ' την όμη του, ότι σε λίγες ήμέρες θα πέθαινε!...

Καταλάβαινα ακόμα πως είχα έπιστευσει το θάνατό του με το ζωστοίμιο αυτό ζωστοίμιο, το όποιο τον πείσα να μου παραδώσει μέσα σε λίγες ήμέρες, αναγκάζοντάς τον έτσι να μείνη άγρυπνος τόσες νύχτες!... Και ήταν μόλις είκοσιδυο χρόνων και ήταν καλλιτέχνης με μέλλον!...

Δεν θέλω να πω να φέρσω αυτό το ζωστοίμιο. Βρίσκειτα ακόμα μέσα στο καταμυταμένο ζωστοίμιο. Τα χρώμα του κεντήματα έχουν μελαγχώσει απ' το χρώμα, μά ή μικρή σπαγόνα του αίματος πάρακι ακόμα.

Όσο για το φτωχό καλλιτέχνη, έμαθα το θάνατό του έπειτ' από λίγο καιρό, κατά τη διάρκεια της παραμονής μου στο Λονδίνο, γιατί πριν φύγω για την Αμερική, έπληξα στην 'Αγγλική πρωτεύουσα, ό που έδωσα μερικές παραστάσεις.

'Η παραστάσεις μου αυτές ύπηρξαν κυριολεκτικώς θριαμβευτικές και το άγγλικό Κοινό με άδοξόσε. Τόσος ήτας ό θορύβος που έγινε σχετικά, ώστε οι θεατρικοί κριτικοί Βετού, Σαρσά, Αιταμαρεά, οι όποιοι είχαν οργιάξει εναντίον μου, ήρθαν στο Λονδίνο επίτηδες για να παρακολουθήσουν τις παραστάσεις μου.

Κι' εγώ, πριν ακόμα φύγω απ' το Παρίσι, με χαρακτηρίσαν ως ήθλοκόη, ή όποια δεν είχε πιά να δώσει τίποτε, ως άποστηχμένη, κίλ., την έπαύση της κομμικής της 'Αδριανής Λεκουβόρας τηλεγράφησαν στις εφημερίδες τους ένδοξοιωδεκαπτα άρθρα.

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: 'Η συνέχεια.

